

Ámos
Ukázka z knihy
Am 5,14-15

1. Hledejte dobro (verš 14)

„*Hledejte dobro ...*“ (ČEP) Slovo „hledejte“ je překladem hebrejského slova DRŠ, které do češtiny můžeme přeložit slovy: bádát, dychtit, pátrat, vypátrat, vyšetřovat, dohmátnout se, dopídit se, být pečlivý. Čili v tomto slově je obsažena myšlenka usilovného a pečlivého hledání. Takovým způsobem měli Izraelci hledat dobro a také samotného Hospodina. Výzvy k hledání Hospodina nacházíme ve verších 4 a 6 této kapitoly. I tam je použito stejné slovo DRŠ, i když je do češtiny (v ČEP) přeloženo výzvou „*Dotazujte se ...*“ Hledání dobra je totéž, co hledání (dotazování se) Hospodina a naopak. Tyto výzvy se vysvětlují navzájem.

Izraelci v Ámosově době většinou Hospodina nehledali. Mnozí byli spokojeni se svým dobrým bydlem, které získali na úkor těch slabších a méně úspěšných (sr. Am 4,1; 5,11). Stejně jako tehdy, tak i dnes platí, že lidé nemají spontánní sklon k dobru, ale ke zlu. Zlo je okamžitě po ruce. Nemusíme o ně nijak usilovat, nemusíme je hledat. Je nám velmi blízko. Je snadné žít život bez Boha. Je snadné nenásledovat Krista. Dobro je nesamozřejmé, proto je třeba ho hledat. Je třeba pátrat, ptát se, hledat. My dnes ovšem víme, že dobro se nachází v Pánu Ježíši Kristu.

Výzva k hledání dobra je formulována jako rozkaz k okamžité akci. Je třeba začít dobro hledat ihned, okamžitě činit konkrétní kroky v tomto směru. Pro Izraelce to muselo znamenat okamžitě opustit své nespravedlivé činy. Hledání dobra, to není nějaká dobrovolná záliba, vhodná jen pro několik svatých. Je to Boží vůle a Boží příkaz pro všechny Boží lidi. Je třeba rozhodně hledat dobro, Boha, skutečný život víry.

Jen jako hledači dobra měli Izraelci naději, že budou žít, tedy že uniknou Božímu soudu. Může zde být ale obsažena rovněž myšlenka, že hledat dobro znamená doopravdy žít. Tedy hledání dobra tu lze chápat nejen jako příčinu života, ale také jako cíl života. Kdo nehledá Boha, ten vlastně doopravdy nežije. On sice dýchá, pohybuje se, jí, pije, pracuje ... Ale jeho život postrádá smysl, protože nejde směrem k Bohu. Kdo však hledá dobro (Boha), ten je na cestě opravdového a smysluplného života. Jeho životní cesta má ten správný cíl.

Hledač dobra může také počítat s tím, že Hospodin je s ním. Tedy může počítat s tím, že Stvořitel je na jeho straně, že mu přitakává a všemožně mu pomáhá. Izraelci si zřejmě namlouvali, že Hospodin je s nimi. Viditelně k tomu měli mnoho důvodů - mohli poukázat na svůj hmotný blahobyť, na vojenské úspěchy krále Jarobeáma. Bůh je ale skrze proroka upozorňuje, že jsou na omylu. Právě proto, že mnozí z nich se obohatili neprávem, hrozil jim Boží soud. Můžeme si namlouvat, že naše činy se Bohu líbí, že je na naší straně. Přitom to

ale vůbec nemusí být pravda. Bůh totiž není s těmi, kdo nejdou za ním, kdo ho opravdově nehledají. Když jsme ale zaměřeni na Boha a jeho věci, Bůh je s námi, Bůh nám pomáhá. Tato myšlenka je v souladu s Ježíšovými slovy z Mt 6,33: „*Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.*“ (Mt 6,33 ČEP)

2. Mějte v nenávisti zlo (verš 15)

„*Mějte v nenávisti zlo a milujte dobro, ...*“ (ČEP) Tato slova dále vysvětlují výzvu k hledání dobra z předchozího verše. Soustředíme se na to, co milujeme. Věnujeme tomu svůj čas a úsilí. Tím něčím má být pro nás dobro, Bůh sám. Zlo nemá být tématem našich myšlenek a slov. Tím má být naopak dobro - Bůh a jeho cesty (sr. Ef 5,3-4).

I výzva k nenávidění zla a k milování dobra je formulována jako rozkaz k okamžitému činu. To nám napovídá, že nejde pouze o nějaké pocity nenávisti ke zlu či pocity lásky k dobru. Jde o rozhodný krok, rozhodnou volbu. To nám ukazuje i konkrétní výzva, která je tu uvedena: „*... uplatňujte v bráně právo!*“ (ČEP) Milovat dobro prakticky znamenalo uplatňovat v bráně právo. Brána města byla tehdy místem, kde se konaly soudy. Právě zde se ale dělo bezpráví. Brali úplatky, soudili nespravedlivě (viz Am 5,12). Hledání Hospodina, hledání dobra, milování dobra - to všechno se mělo konkrétně projevit zastavením nespravedlností při soudních jednáních. Konec nadřezování bohatým! Konec braní úplatků! (Ex 23,6-8; Dt 16,19)

„*Snad se Hospodin, Bůh zástupů, smiluje ...*“ (ČEP) Pozoruhodné je tu slovo „snad“ (H. ÚLAJ). Jako kdyby si prorok nebyl jistý Hospodinovou reakcí na případné pokání lidu. Verš 14 byl z tohoto hlediska jednoznačný: „*Hleďte dobro a ne zlo a budete žít, a tak Hospodin, Bůh zástupů, bude s vámi, ...*“ (Am 5,14 ČEP) Ve verši 15 se ale setkáváme s prvkem nejistoty. Prorok zde lidu Izraele nepředkládá sebevědomě nějaký zaručený návod na úspěch. V tomto případě na odvrácení Božích soudů. Svými rozhodnutími a činy si nemohou Boha nijak zavázat, ovládat ho. Je na Hospodinu, zda se nad nimi smiluje, či nikoliv. Naděje není v jejich jednání, ale v Bohu, v jeho charakteru (Ex 34,6-7). V Novém zákoně je to řečeno naplno: „*Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit.*“ (Ef 2,9 ČEP) Když Izraelci svůj postoj nezmění, je jisté, že na ně dopadne Boží soud. Když ale budou činit pokání, je možné, že se nad nimi Hospodin smiluje.

„*... smiluje nad pozůstatkem lidu Josefova.*“ (ČEP) Lid Josefův (doslova pouze “Josef”) zde představuje celý (severní) Izrael. Zmínka o pozůstatku může znamenat, že vykonání soudu nad celým národem už nelze zastavit. Bůh ví, že národ jako celek výzvu k pokání neuposlechne. Přesto je tu naděje pro kající a věrné uvnitř bezbožného národa. Ti na sobě ještě mohou zakusit Boží slitování.